

Dr. Végh Ferenc*

A brit szárazföldi erők napjainkban és a közeljövőben

II. rész

A BRIT SZÁRAZFÖLDI ERŐK A KÖZELJÖVŐBEN

A szárazföldi alakulatok körében elsősorban az újabb át-szervezés jelenti a legnagyobb változást. A brit szárazföldi erők kiképzett személyi állományát 2020-ra mindösszesen 82 300 reguláris (hivatásos és szerződéses), valamint 30 000 önkéntes tartalékos katona fogja alkotni, azaz 112 000 fő kiképzett katonával számolnak az „új” integrált szárazföldi haderőnemnél öt éven belül.

Az elkövetkező években kialakításra kerül két, egyenként 5000 fős gyorsreagálású gépesített lövészdandár. Az Egyesült Királyság egyik deklarált célja szövetségeseinek támogatása a terrorellenes küzdelemben. Ezért a terveik szerint elsősorban képességefejlesztési (capacity building), kiképzési és tanácsadói feladatok végrehajtására maximum 5, speciális rendeltetésű lövészászlóaljat felajánlanak együttműködő partnereik számára, az elmúlt időszakban történt terrorcselekményekre adandó azonnali, megfelelő válaszlépésekhez szükséges képességek megteremtése érdekében.

A 2020-ra tervezett haderő (az SDSR 2015-ben módosítva).

- Reagáló erők: kettő páncélos lövészdandár, kettő csapásmérő dandár¹, a 16. légideszantdandár és egy logisztikai dandár (101). Egy-egy páncélos lövészdandár, illetve csapásmérő dandár magas készenlétű (high readiness) fokozatú katonai szervezet lesz. A reagáló erők (a 16. légideszantdandár kivételével) a 3. hadosztály-parancsnokság (Bulford) alárendeltségébe tartoznak, illetve fognak tartozni. A páncélos lövészdandárok fő erejét a korszerűsített Challenger 2 harckocsik és a Warrior páncélozott harcjárművek adják, a csapásmérő dandárokat az Ajax Scout harcjárműcsaláddal szerelik fel, míg a magas mozgékonyságú légi-

8. ábra. A 16. légideszant dandár ejtőernyőseinek földet érése körkupalás deszant-ejtőernyőkkel. Előterben egy pathfinder katona az ugrózóna kijelölése során alkalmazott rádió-berendezéssel

9. ábra. A légi szállításra alkalmas brit Ajax Scout SV páncélozott felderítő-harcjármű

deszantdandár FV107-es Scimitar felderítő-harcjárművekkel, valamint a modernizált Apache támadó és Lynx többfunkciós helikopterekkel rendelkezik.

- Rugalmasan alkalmazható erők (Adaptable Force): hét gépesített lövészdandárból és egy logisztikai dandárból (102) áll. Ezen katonai szervezetek az 1. hadosztályparancsnokság (York) alárendeltségébe tartoznak. Főbb feladataik: harcoló tevékenységek, amelyen belül főként a reagáló erők hadszíntéri működésének, stabilizációjának elősegítése; az állandó külföldi katonai jelenléttel járó kötelezettségvállalások (Ciprus, Brunei, Falkland-szigetek) végzése; válságkezelés; képességépítés (capacity building); honi területen katasztrófavédelmi és vészhelyzeti, valamint díszelgő feladatok végzése. A rugalmasan alkalmazható erők létszáma kb. 25 000 fő. Harckat helikopter-flotta támogatja (Chinook, Puma).
- Csapattámogató erők (Force Troops). Az Egyesült Királyság határain kívüli műveletekben alkalmazott brit katonai (a)egységek, harccsoportok (battle group) és alkalmi harci kötelékek (task force) részére nyújtanak támogatást. Az ebbe a kategóriába tartozó tíz dandár a csapattámogató erők parancsnoksága (Force Troops Command), hadosztályszintű vezető szerv alárendeltségébe tartoznak. Főbb funkcióik: tűzértámogatás; hírszerzés, megfigyelés és felderítés (ISR); műszaki feladatok, logisztika; egészségügyi biztosítás; információ hadviselés; híradás; pszichológiai műveletek; CIMIC; katonai rendészet; légvédelem. A csapattámogató erők létszáma kb. 40 000 fő, ami a szárazföldi haderőnem majdnem felét teszi ki.

A hivatásos állomány zsugorodásával a jövőben egyre több feladat hárul majd az utóbbi évtizedben kevesebb figyelmet kapó tartalékosokra is: a „Haderő 2020” vízióban megfogalmazott elképzelések szerint a tartalékos erők

* PhD, 1996–1999 között a Magyar Honvédség Honvéd Vezérkar főnöke

10. ábra. Az FV 107 Scimitar páncélozott felderítő-harcjármű

(Army Reserve) állományát 30 000 főre növelik, azaz meg kell majd duplázni, amelyhez az anyagi feltételeket 2,8 milliárd fonttal kívánják biztosítani.

A 2025-ös BRIT HADERŐ

A britek a jövőképük alátámasztásához egy ambiciózus nemzeti biztonsági stratégiával rendelkeznek. Úgy erősítik és fejlesztik a fegyveres erőiket, a biztonsági és hírszerző ügynökségeiket, hogy azok továbbra is a világ élvonalában maradhassanak. A közeli szövetségeseikkel – köztük az Egyesült Államokkal és Franciaországgal – együtt harcolva olyan erőt mutatnak fel, ami elrettenti és legyőzi a potenciális ellenségeiket. Több gondot fordítanak jelenlegi szövetségeseikre, beleértve a NATO-t, erősítik kapcsolatrendszeiket a feltörekvő hatalmakkal és azon munkálkodnak, hogy a volt hidegháborús ellenfeleiket is bevonják az együttműködésbe. Növelni fogják a fegyveres erők együttműködési képességeit a biztonsági és hírszerző ügynökségekkel, hogy működési környezetükben világszerte megakadályozzák a legnagyobb kihívást jelentő fenyegetéseket. Megerősítik a rugalmasságukat és a bűnüldözési képességeiket az új globális kihívásokkal szemben, amelyek egyre inkább befolyásolják az emberek, közösségek, vállalkozások biztonságát.

A BRIT FEGYVERES ERŐK TOVÁBBFEJLESZTÉSE

A gazdasági válság óta helyreállt az ország gazdasági biztonsága és a védelmi költségvetés egyensúlyban van. Továbbra is megfelelnek annak a NATO célkitűzésnek, hogy legalább a GDP 2%-át védelemre fordítják, amely lehetővé teszi számukra a védelmi költségvetés reálértékének évenkénti növelését.

Elkötelezettek a reguláris haderő jelenlegi méretének fenntartása mellett. A szárazföldi erők létszáma nem csökkenhet 82 000 fő alá. A haditengerészet és a légierő létszámát összesen 700 fővel növelik. Az elmúlt öt évben levonták a következtetéseket a Líbiában, Afganisztánban, a Közel-Keleten, Sierra Leone-ban és másutt folytatott műveletek tapasztalataiból. Erre támaszkodva biztosítják, hogy az elkövetkező 10 évben a fegyveres erők továbbra is rugalmasak és tevékenyek legyenek. Lépéseket tesznek, hogy növeljék a fegyveres erők hatékonyságát, tovább javítva annak harci erejét.

Eltökélték abban, hogy a felszerelésre szánt költségvetést legalább 1%-os reálértékben növelik. Megfelelnek

annak a NATO elvárásnak, hogy a védelmi költségvetés 20%-át kutatásra, fejlesztésre és új felszerelések beszerzésére fordítják.

Létrehoznak egy új közös biztonsági alapot, amellyel a Védelmi Minisztérium rendelkezik. Lehetővé teszik, hogy a Védelmi Minisztérium a megtakarításait a fegyveres erőkbe forgassák vissza.

Modernizálni fogják a közbeszerzési eljárásokat annak érdekében, hogy maximalizálni tudják a beruházásokat. A következő évtizedben 178 milliárd (£) angol fontot költenek új felszerelésekre és eszköztámogatásra. A Védelmi Minisztérium támogatja az ipar innovációját és exportját, a védelmi költségvetés 1,2%-át a tudományra és technológia fejlesztésére fordítja.

A főbb védelmi irányelvekben is jelentős változások következnek be. A személyügyi intézkedések biztosítani fogják, hogy a fegyveres erők állományának toborzása és megtartása versenyképes legyen a munkaerőpiacon. Az elkötelezettségüket a szolgálati törvényben rögzítették, amely a fegyveres erőkről szóló 2011-es törvény által előírtak szerint készült. Az ebben foglalt legfontosabb elvek, hogy azok, akik a fegyveres erők aktív vagy tartalékos tagjai, a nyugállományúak és családtagjaik semmi hátrányt nem szenvedhetnek. Különös eljárásban részesülnek bizonyos esetekben azok, akik súlyosan megsebesültek, sérültek vagy betegek. Nagy-Britanniában minden önkormányzat, több, mint 700 munkáltató vállalta a szolgálati törvényben foglaltak betartását.

Átfogó programot hirdettek annak érdekében, hogy a fegyveres erők minden olyan támogatást megkapjanak, amire rászolgálnak. Már több, mint 450 millió angol font jótékonyági célú támogatást kaptak a bankoktól. A köz-igazgatási ágazatokkal együttműködve, a katonai szolgálat sajátosságait figyelembe véve oktatási, egészségügyi, lakhatási, adókedvezményi támogatást nyújtanak a katonáknak. Átfogó családtámogatási programot vezetnek be a házastársak foglalkoztatása, a család egészségügyi támogatása és a gyerekek iskoláztatásának támogatása érdekében. Tovább javítják a pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést. A szolgálati törvényben érvényt szereznek a nyugállományúak polgári életben való foglalkoztatása támogatásának.

Nagyobb figyelmet fordítanak a védelemre. Védelmi innovációt kezdeményeznek annak érdekében, hogy lépést tudjanak tartani a legközelebbi szövetségeseikkel, megelőzve ebben a potenciális ellenséget.

Folytatják a Védelmi Minisztérium átszervezését, hogy annak működése olcsóbb és hatékonyabb legyen. Kiszér-

11. ábra. Brit Airbus A400 M szállító repülőgép rövid fel- és leszálló képességgel

vezik azokat a funkciókat, amelyeket a magánszféra jobban tud működtetni és azokba a képességekbe fektetnek be, amelyeket továbbra is fenntartanak. A Védelmi Minisztérium által foglalkoztatott civil alkalmazottak számát a parlamenti ciklus végéig 30%-kal, 41 000 főre csökkentik.

A biztonsági környezet jobb megértése érdekében, az összhaderőnemi parancsnokság segíti a Védelmi Minisztérium munkáját. Ebből a célból használja az új információs technológiát, hasznosítja a nyílt forrásokból és a minősített anyagokból származó információkat, a média adatszolgáltatását. Fenntartják a műholdas kommunikációt, javítják a cyber- és űrhadviselési képességeiket. Világszerte megvédik hálózataikat. Erősítik a vezetés rendszerét, amely lehetővé teszi számukra, hogy könnyebben működhessenek együtt a NATO-szövetségeikkel, főként az Egyesült Államokkal, Franciaországgal és a saját kormányzati szervekkel. Nagyobb hozzáférést biztosítva a brit szakemberek számára, javítani fogják a logisztikai és egészségügyi képességeiket. Olyan élet- és munkakörülményeket alakítanak ki, azaz olyan fegyveres erőket építenek, amely teljes mértékben reprezentálja a brit társadalmat.

A BRIT SZÁRAZFÖLDI ERŐK TOVÁBBFEJLESZTÉSE

A szárazföldi erők továbbra is modern, kiemelkedő képességekkel rendelkező erők lesznek, amelyek képesek önállóan vagy a szövetségeikkel együtt harcolni, képezni a nemzetközi partnereket, és hozzájárulni Nagy-Britannia sokoldalúságához.

A brit fegyveres erők a következő 10 éves tervezési ciklus végére képesek lesznek nagyobb méretű erőt gyorsabban telepíteni. 2025-re egy 50 000 fős, magas katonai képességekkel rendelkező expedíciós erőt hoznak létre, a 2020-ra tervezett 30 000 fős összhaderőnemi erőkre (Joint Force 2020) építve. Az összhaderőnemi erő (Joint Force) 2025 a következő, egy harcoló hadosztálynyi szárazföldi elemeket foglalja majd magában:

- 2 páncélos gépesített lövészdandár;
- 2 új csapásmérő dandár;
- a 16. légideszantdandár;
- a 77. dandár (információs hadviselés);
- 6 lövészdandár;
- az 1. ISR dandár;
- 4 Apache harcihelikopter-század;
- 4 Wildcat harcihelikopter-század;
- 3 légi felderítő üteg;
- 2 Puma harcihelikopter-század;
- 4 Apache helikopterszázad;
- 3 Chinook szállítóhelikopter-század;
- 2 Merlin Mk.4 harctámogató helikopterszázad;
- valamint harctámogató és harckiszolgáló támogató szakcsapatok.

A Brit Királyi Légierő repülőeszközeivel (A400M, C-17-es) egy három dandárból álló hadosztályt nagy távolságra lesznek képesek elszállítani. A két új csapásmérő dandár szintén stratégiai távolságokra, gyorsan bevethető lesz, amelyet az új, légi szállításra alkalmas Ajax típusú páncélozott harcjárművek és új lövészharcjárművek tesznek lehetővé.

A támogató erők nagyon magas készségű 16. légi rohamdandárja képes lesz minden valószínű fenyegetésnek megfelelni. Tovább korszerűsítik az Apache harci- és Chinook szállító helikoptereket, valamint a Warrior páncélozott harcjárműveket. A Challenger 2-es harckocsik üzemidejét 2035-ig meghosszabbítják. A kormány a következő 10 évben szárazföldi haditechnikai eszközök beszerzésére

12. ábra. Brit AH-64-es Apache harci helikopter

17 milliárd² fontot biztosít, amely összeg nem tartalmazza az új légvédelmi rendszerek beszerzését.

A csapattámogató erők (Force Troop) reguláris és speciális képességeket vegyítő 1. ISR dandárja és 77. dandárja képes lesz hatékonyan támogatni a stratégiai kommunikációt, kezelni a hibrid hadviselés kihívásait és gyorsabbá, pontosabbá tenni a harctéri felderítési adatok közvetítését. (A hibrid hadviselési forma eredményeképpen a hagyományos és irreguláris formákat egyesítik, így egy időben, közös cél érdekében, összehangoltan kerülnek alkalmazásra. A hibrid hadviselési forma egyik jellegzetessége, hogy integrálja az irreguláris és hagyományos erőket és szervezeteket).

Számos lövészszázalókat átszerveznek a tengerentúlon, hogy azok fokozottabban tudjanak hozzájárulni a terrorizmus elleni küzdelemhez és a stabilitás fenntartásához. Ezek a zászlóaljak képesek lesznek a védelmi harctevékenységre, az új képességek kialakítására, biztosítják a kiképzést, segítségnyújtást, tanácsadást a partnerek számára és ellátnak más mentorálási feladatokat is.

A tervezett 4 Apache század, 4 Wildcat század, 3 lehallgató század, 2 Puma század, 3 Chinook század, 2 Merlin Mk4-es század (tüzér, műszaki képességekkel) támogatási feladatokat lát el.

A tartalékok a fegyveres erők lényeges részét képezik. A tartalékosok lehetővé teszik a fegyveres erők számára, hogy a polgári életben meglévő képességekhez és szaktudáshoz hozzáférjenek. A tartalékosok segítik a fegyveres erők és a társadalom összekapcsolását és fordítva, a munkáltatók jelentős előnyre tesznek szert az átváltható szaktudás révén, amelyet a tartalékosok hoznak a hadseregéből az üzleti életbe. A tartalékosok számát 35 000 főre növelik, jobb kiképzési feltételeket, felszerelést és fizetést biztosítva számukra.

13. ábra. A brit szárazföldi haderő AgustaWestland AW 159-es Lynx Wildcat közepes kategóriájú helikoptere

14. ábra. Brit lövészraj beszállása egy francia gyártmányú Puma helikopterre

A BRIT FEGYVERES ERŐK EGYÜTTMŰKÖDÉSE A NATO-VAL ÉS MÁS SZERVEZETEKSEL

Az amerikai erők mellett a brit fegyveres erők adják a nemzetközi – békátámogató, békekikényszerítő, stabilizációs – műveletekben harcoló kontingensek második legnagyobb erejét.

A legutóbbi afganisztáni műveletben az ISAF keretében 8 ezer fővel vettek részt. A KFOR misszióban, Koszovóban ezer fő szolgál. 900 fővel vesznek részt az Iszlám Állam elleni műveletekben. Irakban 275 fővel kiképző missziót tartanak fent.

A lengyelekkel közösen azon dolgoznak, hogy a 2016-os varsói csúcstalálkozó tovább erősítse a NATO szerepét a fennálló veszélyekkel szemben és a fenyegetésekkel szembeni intézkedéseket adaptálja a harctéri alkalmazásban. A kibehadviselésre, a hibrid fenyegetések leküzdésére, az elrettentésre összpontosítanak, beleértve a stratégiai kommunikációt, az életképes struktúrák létrehozását és a gyors döntéshozatalt.

Erőteljesen arra ösztönzik az összes szövetségesüket, hogy teljesítsék a walesi NATO csúcson a védelmi kiadások növelésére tett ígéretüket és támogassanak egy erősebb, koherensebb és interoperábilis NATO-partnerséget. Továbbra is folytatják a megalapozott szövetségesi választást, többek között a szolidaritást Törökországgal és a minden irányból érkező fenyegetések elhárítását.

Az Európai Unió által működtetett missziók közül az EUFOR Althea-ban 4 ezer fővel, az EUSEC RD Congo-ban 4 ezer, az EU Training Mission-ban (kiképzési misszió) 3 ezer fővel vesznek részt.

15. ábra. A brit haditengerészet Merlin Mk4 típusú helikopter, lokátorral felszerelve

(Fotók a szerző gyűjteményéből.)

A brit fegyveres erők fontos szerepet vállalnak az ENSZ misszióiban is. Az ENSZ UNFICYP-ban 266 fővel, a MONUSCO műveletben 4 ezer fővel, az UNMISS feladatban 3 ezer fővel vannak jelen.

ÖSSZEFOGLALÁS

Nagy-Britannia, Franciaország mellett Nyugat-Európa leg-erősebb katonai hatalma, és ez a megállapítás a következő évtizedre is érvényes marad. A katonai kiadások csökkenése befolyásolja a brit fegyveres erők képességeit, ami az ambícióira is kihatással lesz, akár NATO, akár EU szerepvállalásról lesz szó. Expedíciós és más harci képességeit illetően, a brit szárazföldi erő az eddigi európai vezető szerepét meg fogja tartani. Ami talán a legfontosabb, hogy a reformokat nem egy politikai ciklusra, hanem hosszabb távra tervezik, és azt következetesen végigviszik, költségvetési szempontból megalapozzák.

A brit fegyveres erők továbbra is aktív katonai szerepet játszanak a válságkezelő és stabilizációs műveletekben, valamint hiteles erővel rendelkeznek a hagyományos, ötödik cikkely hatálya alá tartozó fenyegetésekkel szembeni elrettentésben. A kibervédelem és a különleges erők képességeit jelentős mértékben erősítik. A következő években továbbra is biztosítják az afganisztáni műveletek fenntartásához szükséges erőforrásokat. A brit kormány elkötelezett a misszió folytatása mellett. A brit haderő továbbiakban elsősorban támogató, kiképzést segítő, haderőépítő szerepet lát el. Emellett képes és kész, hogy önállóan vagy a szövetségesével együtt kisebb válságkezelő műveletekben vegyen részt. A pénzügyi korlátok és az új kihívások (Ukrajna, Iszlám Állam elleni, terrorizmus elleni harc) miatt a szövetségesekkel való együttműködése várhatóan erősödni fog. Az Egyesült Államokkal való együttműködése továbbra is prioritást élvez, de egyre jelentősebb szerepet kap a Franciaországgal való szorosabb kapcsolat.

FELHASZNÁLT IRODALOM

The British Armed Forces form the military of the United Kingdom, tasked with defence of the country, its overseas territories and the Crown dependencies; 2015 Military Power and Ranked Strength of United Kingdom; Monthly service personell statistics September 2015; NSS & SDSR 2015; Selján Péter: Mérlegen a NATO tagállamok Nagy-Britannia. Biztonságpolitika.hu 2013; United Kingdom Military Strength – Global Firepower http://www.globalfirepower.com/country-military-strength-detail.asp?country_id=united-kingdom; UK defence in numbers 2015. August; Védelmi és haderőreformok Európában – Nemzet És Biztonság http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/csiki_tamas_hada_bela_varga_gergely-vedelmi_es_hader_reformok_europaban_a_belga_holland_es_brit_pelda.pdf.

JEGYZETEK

- 1 Létrehozásuk folyamatban van.
- 2 kb. 7100 milliárd forint, a magyar honvédelmi tárca 2016. évi költségvetésének nagyjából 23-szorosa.